

Sygn. akt III PZ 7/21

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Jolanta Frańczak
SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z powództwa M. S. D.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej B. w B.
o wydanie dokumentu związanego ze stosunkiem pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 23 lutego 2022 r.,
zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w J.
z dnia 11 marca 2021 r., sygn. akt VII Pa (...), WCSP (...),

I. oddala zażalenie,

**II. zasądza od powódki na rzecz pozwanej 120 zł (sto
dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów postępowania
zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2020 r. Sąd Okręgowy w J. oddalił apelację powódki M. S. D. od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 6 grudnia 2019 r. W dniu 30 września 2020 r. powódka złożyła skargę kasacyjną. Wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz o zmianę wyroku Sądu pierwszej instancji przez orzeczenie obowiązku wydania przez pozwaną korekty zaświadczenie Rp-7. Zarządzeniem z dnia 16 grudnia 2020 r. powódka została wezwana do

uzupełnienia w terminie 7 dni braków formalnych skargi kasacyjnej przez wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia, pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej. Pismem z dnia 7 stycznia 2021 r. M. S. D. wskazała, że podanie wartości przedmiotu zaskarżenia nie jest możliwe, ponieważ sprawa o korektę zaświadczenia Rp-7 jest sprawą o prawo niemajątkowe. Podała, że ewentualne prawo i roszczenie majątkowe powódki może powstać dopiero w relacjach z ZUS, czyli z inną stroną, po skorygowaniu przez pozwaną zaświadczeń, i to pod warunkiem, że wartości wynikające z korekty będą przydatne do przeliczenia emerytury powódki. Wobec braku wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 11 marca 2021 r. odrzucił skargę kasacyjną powódki na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c.

Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że żądanie zgłoszone przez powódkę „o korektę zaświadczenia Rp-7” jest sprawą o charakterze majątkowym, skoro potrzeba jego wytoczenia wiąże się z zamiarem przeliczenia świadczenia emerytalnego. Dlatego też konieczne było, by składając skargę kasacyjną została określona wartość przedmiotu zaskarżenia. Sąd wskazał, że w sprawie o zbliżonym stanie faktycznym, dotyczącej ustalenie wysokości wypłaconej premii i odpowiedniego skorygowania zaświadczenia o wynagrodzeniu (Rp-7), Sąd Najwyższy uznał majątkowy charakter roszczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2008 r., I PZ 6/08, OSNP 2009 nr 17-18, poz. 232). Doszedł wówczas do przekonania, że dla określenia wartości przedmiotu zaskarżenia konieczne było ustalenie wartości majątkowej prawa, które warunkuje powództwo o ustalenie. Wartość tego prawa określa z kolei różnica pomiędzy emeryturą otrzymywaną i tą, którą powód mógłby uzyskać po przeliczeniu świadczenia na podstawie ustalonych premii.

Z rozstrzygnięciem tym nie zgodziła się powódka, podtrzymując swoje wcześniejsze stanowisko o niemajątkowym charakterze dochodzonego roszczenia. Wskazała, że jej oczekiwania co do rozstrzygnięcia Sądu nie zmierzały do bezpośredniego skutku ekonomicznego, a jedynie do ukształtowania stosunków między byłym pracodawcą i pracownikiem przez prawidłowe - zgodne z przepisami - wykazanie wypłaconych jej wynagrodzeń. Dobro, którego ochrony żądała nie ma wartości ekonomicznej i nie wpływa bezpośrednio na sferę jej interesów

majątkowych, a więc nie jest dobrem materialnym i nie wymaga określenia wartości przedmiotu zaskarżenia. W ocenie powódki nie występuje również podobieństwo stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy, do sprawy będącej przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, na które powołał się Sąd Okręgowy. Wskazała, że nie można utożsamiać sprawy dotyczącej bezspornego wynagrodzenia, którego w Rp-7 nie powiązano z okresem zatrudnienia, ze sprawą mającą za przedmiot ustalenie wysokości premii dla potrzeb przeliczenia emerytury.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Analizę trafności zaskarżonego postanowienia wypada rozpocząć od przypomnienia, że zgodnie z treścią art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Przepisy art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. nakładają na sąd drugiej instancji oraz Sąd Najwyższy obowiązek dokonania kontroli dopuszczalności skargi jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia przysługującego poza tokiem instancji i weryfikacji wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia w celu wyeliminowania przypadków nieprawidłowego oznaczenia tej wartości w zamiarze zapewnienia sobie dostępu do postępowania kasacyjnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 6 stycznia 2010 r., I UK 289/09, LEX nr 577827). Badanie wartości przedmiotu zaskarżenia podanej w skardze kasacyjnej ma na celu sprawdzenie, czy skarga kasacyjna jest dopuszczalna ze względu na minimalną wartość zaskarżenia wymaganą od skargi kasacyjnej według art. 398² § 1 k.p.c. i nie może być utożsamiane ze sprawdzeniem wartości przedmiotu sporu, o którym stanowią art. 25 k.p.c. i art. 26 k.p.c. O ile bowiem przepisy te wyrażają potrzebę ustabilizowania w postępowaniu cywilnym wartości przedmiotu sporu na potrzeby

określenia właściwości rzeczowej sądu i wysokości należnych opłat sądowych, o tyle gdy chodzi o określenie wartości przedmiotu zaskarżenia na użytek ustalenia dopuszczalności skargi kasacyjnej potrzeba taka nie występuje, ważne jest natomiast, by rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy podlegały jedynie te skargi kasacyjne, których dopuszczalność przewidują przepisy procesowe, a nie niewłaściwe określenie wartości przedmiotu sporu przez stronę. W rezultacie nawet brak sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia podanej w apelacji nie eliminuje możliwości weryfikacji prawidłowości podanej wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 marca 2021 r., II UZ 32/20, LEX nr 3148069).

Sprawami o charakterze majątkowym mogą być zarówno sprawy o świadczenie, jak i sprawy o ustalenie oraz o ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2001 r., I PZ 95/01, OSNP 2003, nr 23, poz. 572). Jeżeli oczekiwania powoda co do rozstrzygnięcia sądu skierowane są bezpośrednio na zaspokojenie interesu ekonomicznego, to sprawa dotyczy praw majątkowych, jeżeli zaś zamiarem powoda jest ukształtowanie stosunków osobistych, to roszczenie ma charakter niemajątkowy, bo nie zmierza do osiągnięcia bezpośredniego skutku ekonomicznego (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 lipca 2009 r., II PK 240/08, LEX nr 535829). W przypadku zaś, gdy w grę wchodzi ochrona, zarówno interesu majątkowego, jak i niemajątkowego, decydujące jest, który z tych elementów jest dominujący. Natomiast w sprawach, które nie mają jednolitego charakteru, decydująca jest treść zaskarżanej czynności bądź to, ochrony jakiego rodzaju dóbr – majątkowych czy niemajątkowych – domaga się powód.

Podstawą wyróżnienia kategorii praw majątkowych i niemajątkowych jest typowy interes, jaki realizują (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 września 2020 r., I CZ 41/20, LEX nr 3276269.). Dla określenia wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego przyjmować należy zatem wartość przedmiotu podlegającego rzeczywistemu rozpoznaniu i rozstrzygnięciu, determinowanego żądaniem pozwu i indywidualnym interesem majątkowym osoby dochodzącej udzielenia ochrony prawnej w postępowaniu. (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 października 2019 r., I CZ 71/19, LEX nr 2782632.). W sprawach o ustalenie

(art. 189 k.p.c.) dla oceny ich majątkowego bądź niemajątkowego charakteru znaczenie ma charakter realizowanego przez powoda interesu prawnego. Przykładowo w dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy konsekwentnie przyjmuje, że do kategorii spraw o prawa majątkowe należą sprawy o ustalenie, że dane zdarzenie jest wypadkiem przy pracy. W tego rodzaju sprawach o ustalenie roszczenie procesowe zmierza bowiem bezpośrednio do realizacji prawa lub uprawnienia mającego wpływ na stosunki majątkowe stron (powoda). Przede wszystkim chodzi w nich o możliwość uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tytułu wypadku przy pracy (postanowienie Sądu Najwyższego z 14 listopada 2018 r., III PZ 10/18, LEX nr 2578195.).

Analogiczna sytuacja miała miejsce w przywołanej przez Sąd Okręgowy sprawie, w której przedmiotem żądania było samo ustalenie wysokości wypłaconej premii i odpowiednie skorygowanie zaświadczenia o wynagrodzeniu (Rp-7). Interes prawny był zasadniczym elementem sprawy warunkującym dopuszczalność powództwa o ustalenie (art. 189 k.p.c.). Decydował o jej majątkowym charakterze i determinował sposób ustalenia wartości przedmiotu sporu oraz zaskarżenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 6 maja 2008 r., I PZ 6/08, OSNP 2009, nr 17-18, poz. 232.). W kontekście takich ustaleń nie może budzić wątpliwości, że roszczenie powódki ma charakter majątkowy, gdyż powódka wstępując na drogę sądową zażądała udzielenia ochrony jej interesowi majątkowemu. Powódka dochodziła korekty zaświadczenia Rp-7, jak sama konsekwentnie zaznaczała, z uwagi na zamiar wystąpienia o przeliczenie świadczenia emerytalnego. Bez znaczenia pozostaje podniesiona przez powódkę okoliczność, że „ewentualne prawo i roszczenie majątkowe powódki może powstać dopiero w relacjach z ZUS, czyli z inną stroną”. Bez wątpienia bowiem wydane rozstrzygnięcie miałoby wpływ na stosunki majątkowe powódki, czyniąc możliwym ponowne przeliczenie wysokości jej emerytury i uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Dla wartości przedmiotu zaskarżenia konieczne było więc ustalenie wartości majątkowej prawa, które warunkuje powództwo o ustalenie. Wartość tego prawa określa różnica pomiędzy emeryturą otrzymywaną i tą, którą powódka mogłaby uzyskać po przeliczeniu świadczenia. Interes prawny, przy założeniu, że sprawę winien rozpoznać sąd pracy i samo powództwo na podstawie art. 189 k.p.c.

jest dopuszczalne, wyraża się więc w wyższej emeryturze, jaką mogłaby uzyskać przy uwzględnieniu powództwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 maja 2008 r., I PZ 6/08, OSNP 2009, nr 17-18, poz. 232).

Z tych motywów, wobec nieokreślenia wartości przedmiotu zaskarżenia, od której zależało przyjęcie skargi, oddalono zażalenie na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.